

TISKOVÁ ZPRÁVA
Ostrava 6. října 2023

JAKÉ TAJEMSTVÍ SKRÝVÁ TAJEMSTVÍ BEDŘICHA SMETANY?

Režisér Tomáš Studený: „*Hraje se tu o jednom z nejdůležitějších tajemství života. O tom, že veškerý úspěch, veškerá honba za uznáním, majetkem či postavením je člověku úplně k ničemu, když nemá dobré vztahy se svými nejbližšími; že hodnota lidské blízkosti, opěťovaného citu a upřímné lásky daleko předčí všechno ostatní a že kvůli tomu stojí za to překonávat všechny útrapy a překážky... Snažíme se tedy proniknout pod slupku času a zprostředkovat příběh, jež mohli prožít naši praprarodiče, a pochopit, že se tak moc vlastně nelišíme.*“

Dne 12. října uvidí publikum v Divadle Antonína Dvořáka v obnovené premiéře předposlední dokončenou operu Bedřicha Smetany (1824–1884) **TAJEMSTVÍ**. Zkouší ji po šesti letech stejný tým režiséra Tomáše Studeného a dirigenta Jakuba Kleckera především pro uvedení v rámci Smetanovského operního cyklu Ostrava 2024: Národní divadlo moravskoslezské nabídne divákům ve dvou časových blocích v březnu a květnu všech osm dokončených Smetanových oper k jeho výročí. Jako jediné divadlo na světě ve vlastním nastudování.

Premiéra **TAJEMSTVÍ byla v Praze v roce 1878 a odborníci je považují za Smetanovu nejlepší operní kompozici.** Přitom ji skladatel psal už v době, kdy gradovala jeho nemoc a postupně úplně ohluchl. Zajímavost: Hlavní hudební motiv opery je shodný s motivem v symfonické básni *Z českých luhů a hájů* z cyklu *Má vlast*. Libreto napsala Eliška Krásnohorská a i pro ni to bylo období, kdy tvořila svá nejlepší díla. *Tajemství* je opera o vztazích. Ústřední dvojicí jsou Kalina a Róza, jejichž láska byla před 20 lety přetržena, a nyní se jejich vztah s komplikacemi urovnává, na povrch ale vycházejí staré křivdy, animozity a emoce, což stupňuje i konflikt mezi celými rodinami...

Dirigent Jakub Klecker i režisér Tomáš Studený se netají obdivem ke Smetanově hudbě. Oba mají na kontě vícero inscenací Smetanových oper v různých divadlech. **Tomáš Studený o *Tajemství* říká, že největším tajemstvím této opery je pro něj její komika a Smetanovy pochyby, zda je hudba dosti komická, zda bude vytvořená situace na diváky komicky působit...** „*Smetana jako by se musel nutit do určité formy, protože dobový vkus i vlastní přesvědčení mu diktovaly napsat něco komického, národního, avšak jeho tvůrčí duch se tomuto zaškatulkování podvědomě vzpíral. Vždyť síla jeho hudby je právě v jejím nezdolném temperamentu, citovosti, a především ve svrchované muzikalitě, s níž je komponována. Dá se říct, že žádná ze Smetanových komických oper vlastně není typicky buffózní záležitostí, přivádějící na jeviště komické figurky a bláznivé situační eskapády, jaké známe například z italských komických oper.* Prodaná nevěsta, Dvě vdovy, Hubička, *Tajemství* i romanticko-komická Čertova stěna jsou

Šárka Swiderová
Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava
GSM: +420 604 238 789
E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz
www.ndm.cz

naopak vesměs závažnější, než by od komických zpěvoher člověk očekával. Zřejmě to lze přičíst Smetanou naturelu, jenž se dokáže s obdivuhodným pochopením vcítit do každé postavy a svou hudbou prožívat její stesky i radosti, konflikty i vášně,“ napsal mj. do programu k ostravské inscenaci **Tomáš Studený**.

Pochybnosti o komičnosti měla při psaní libreta i Eliška Krásnohorská – ona i Smetana se shodli, že inklinují spíše k vážnějšímu pojetí veselohry. *„Musíme tedy v tomto případě pojem komická opera chápat poněkud šířeji ... Hlavním rysem je, že nekončí tragicky. Tajemství je opera, kde vystupují do popředí především různými okolnostmi komplikované vztahy, ať už milostné, nebo rodinné. Konkrétně jde hlavně o násilně přetrženou lásku Kaliny a Rózy, která se po dvaceti letech ukazuje stále živá, avšak na povrch se s ní derou také staré bolesti a křivdy. Všimněme si, jak toto téma pozdní lásky jako leitmotiv zaznívá i v dalších Smetanových operách. Do výběru operních námětů se tak zřejmě promítaly i Smetanovy vlastní vztahové peripetie. V Tajemství osobní konflikt dokonce přerůstá v nevraživost celých rodin a jejich příznivců a málem rozbije i začínající vztah mladého páru Blaženky (neteře Rózy) a Víta (syna Kaliny z prvního manželství). Až sestup do temnoty podzemí, jenž plní katarzní roli jak v rovině symbolické, tak do jisté míry i prostřednictvím skutečné hrozby, přiměje Kalinu prohlédnout,*“ **přibližuje Tomáš Studený**, který i po šesti letech od první premiéry v Ostravě vnímá téma *Tajemství* stejně – dále viz jeho citace z úvodu TZ.

Tajemství bylo uvedeno v zahraniční premiéře ve Vídni v roce 1905. V Národním divadle moravskoslezském byla první premiéra opery v roce 1922, poté byla nastudována ještě v letech 1924, 1927, 1929, 1931, 1939, 1942, 1948, 1957, 1963, 1979 a 2017, tedy od vzniku NDM celkem 12x.

Obměny doznalo od roku 2017 zčásti obsazení opery:

Kalina: Martin Bárta / Svatopluk Sem; Malina: Martin Gurbaľ / Jiří Příbyl; Panna Róza: Lucie Hilscherová / Anna Nitrová; Blaženka: Soňa Godarská / Jana Sibera; Vít: Richard Samek / Ondřej Koplík; Bonifác: Josef Škarka / Josef Kovačič; Skřivánek: Vít Šantora / Martin Javorský a další.

Scénu vytvořil už pro premiéru v roce 2017 David Janošek, kostýmy jsou dílem Evy Jiřikovské. Pohybová spolupráce: Ladislava Košíková. Sbormistr: Jurij Galatenko.

Druhá premiéra bude 14. října, veřejná generální zkouška 10. října.

Šárka Swiderová

Tisková mluvčí a PR

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava

GSM: +420 604 238 789

E-mail: sarka.swiderova@ndm.cz

www.ndm.cz